

НАПРЯМИ ПОКРАЩЕННЯ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ УКРАЇНСЬКИХ БАНКІВ

Функціонування економіки та вирішення соціальних завдань держави безпосередньо залежить від стану банківської системи, фінансування та обслуговування банками своїх клієнтів, оскільки будь-які коливання у банківському секторі миттєво відображаються на стані усієї економіки, рівні добробуту та фінансової захищеності громадян. Наслідком такої взаємозалежності виступає потреба у підтримці стабільності та надійності вітчизняної банківської системи. При чому стійкість кожної банківської установи як окремого елемента є визначальним фактором забезпечення ефективного та надійного функціонування всієї системи.

Незважаючи на велику кількість наукових досліджень, в яких тією чи іншою мірою розглядається питання аналізу фінансової стійкості банків, єдиної думки щодо трактування цього поняття ще не склалося. Проте, спираючись на велике число трактувань, можна узагальнити, що це здатність об'єкта повертатись в рівноважний або близький до нього стан після дестабілізуючого впливу, за умови, що параметри об'єкта не виходили за межі припустимих значень певних параметрів, дотримання яких дозволяє об'єкту повернутися у ці межі.

Існують різні методи оцінки фінансової стійкості банків, які постійно вдосконалюються. До них належать: коефіцієнтний аналіз, метод Bank Z-Score, інтегральні методи, рейтингові системи тощо. Їх дослідження показало, що всі вони мають свої недоліки і переваги.

Коефіцієнтний аналіз побудований на розрахунку фінансових показників, за допомогою яких можна всебічно охарактеризувати діяльність банку. Сукупність його показників спрямована на оцінку рівня капіталізації, ліквідності, прибутковості банку. Розраховані за даним методом коефіцієнти порівнюються з відповідними нормативними або оптимальними значеннями. У разі, коли значення показників виходять за межі нормативних, виникає тривожний сигнал у діяльності банку. Недоліком даного методу є неможливість формування узагальненої інтегральної оцінки фінансового стану банку, перевагою – можливість його здійснення за допомогою нескладних математичних розрахунків.

Метод Bank Z-Score є композитним показником, який відображає вплив трьох факторів, що пов'язуються з великим ризиком: зниження прибутковості активів (наприклад, внаслідок зниження частки на ринку); висока волатильність прибутковості активів (унаслідок низької диверсифікованості банківської діяльності); велика частка позикових коштів, у т.ч. й через низький рівень капіталізації активів. Основна ідея методу - якщо максимальна ймовірність

того, що можливі збитки банківської установи не перевищать її власний капітал, то така система стабільна [1, с. 54]. Серед недоліків використання показника Bank Z-Score те, що він є агрегованим (у річному вимірі) і не показує ситуації на різних сегментах діяльності банківських установ [2, с. 63].

Згідно з інтегральною методикою розраховується інтегральний показник на базі узагальнюючих показників за рівнем платоспроможності, фінансової незалежності та якості активів. Перевагами даного методу є те, що сукупний показник можна доповнити будь-якою кількістю аналітичних напрямків та коефіцієнтів, що дає змогу видозмінювати його в залежності від потреб аналізу та від умов розвитку банку.

Одним із різновидів інтегральної оцінки є рейтингова оцінка, яка по суті є порівняльним аналізом одиниць досліджуваної сукупності. Вона розраховується авторитетними рейтинговими агентствами та фінансовими порталами, які включають до оцінки велику кількість показників.

Таким чином, жодна з названих методик не може гарантувати стовідсоткову правильність оцінки стійкості банку, оскільки існує багато складнопрогнозованих зовнішніх та внутрішніх факторів, які суттєво впливають на його діяльність. Окрім цього, стійкість банку не можна обмежувати лише стандартним набором кількісних показників. Тому до оцінки стійкості банку варто включити якісні характеристики, такі як: репутація банку, склад та імідж його власників, контроль з боку власників, лояльність до клієнтів, соціальна відповідальність тощо. Жодна методика не є універсальною, проте в Україні можуть бути впроваджені найкращі здобутки зарубіжної практики оцінки фінансової стійкості з адаптацією під специфіку роботи вітчизняних банків і розширенням спектру показників.

Література:

- 1. Методичні засади оцінювання фінансового стану банку / Е. Обанья // Управління розвитком. - 2014. - № 10. - С. 61-64.*
- 2. Оцінка фінансової стійкості банків України за допомогою методики z-score / І.В. Белова, М.В. Греченок // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. - 2013. - Вип. 37. - С. 45-54.*

Тарас БАРИЛЮК

студент факультету банківського бізнесу, ТНЕУ

МІСЦЕ І РОЛЬ ЦЕНТРАЛЬНОГО БАНКУ В ЕКОНОМІЦІ РИНКОВОГО ТИПУ

У державному регулюванні ринкової економіки будь-якої держави особлива роль належить грошово-кредитним системам та їх головній ланці-центральним емісійним банкам. Така роль центральних банків визначається їх